
Публикуван на: 10-11-2010

Източник: [Портал Европа](#)



Сорен Йесен Петерсен, Даниел Съвър за Ню Йорк Таймс

НАТО, САЩ и ЕС, ОССЕ се подготвят за срещи на върха тази есен, но темата за Балканите може да развали доброто настроение. Миротворческият процес в региона постигна значителни успехи - края на войната в Босна, падането на режима на Слободан Милошевич и изгрева на демокрацията в Сърбия, независимостта на Косово, успешния предприсъединителен процес към ЕС за Хърватия. Но все още е възможен провал на Балканите и това притеснява американските и европейски партньори.

Три са основните проблеми в региона: Босна и Херцеговина е държавата, която продължава да е огнище на етническо напрежение, макар и без насилие, проблемите в отношенията Косово-Сърбия остават неразрешени, Македония е неспособна да се присъедини към НАТО или ЕС заради претенциите на Гърция по името ѝ.

Проблемите на Босна се коренят в Конституцията, която бе приета под натиск преди 15 години на Дейтънските мирни преговори. Тя създава нефункционираща държава, която не може да се справи в многото изисквания както на НАТО, така и на европейското членство. Необходими са поправки, които да премахнат дискриминацията на етническа основа и да осигурят на правителството в Сараево автономност и авторитет, от които има нужда, за да преговаря с НАТО и с ЕС за членство. Опитите за такива изменения на основния закон се провалят. Това, което Вашингтон и Брюксел трябва да направят, е да се срещнат преди и по време на предприсъединителния процес към ЕС. На последните избори в Босна бяха разкрити нови възможности за реформи.

Но и напредъкът на Сърбия към ЕС трябва да зависи от готовността ѝ да настоява босненските сърби да си сътрудничат с мюсюлманите и хърватите за промени в Конституцията, така че европейското членство да се случи.

По отношение на Косово Общото събрание на ООН през октомври препоръча да се започнат преговори между Белград и Прищина относно практическите въпроси (като например търговията, енергетиката, околната среда, здравеопазването, граничните съоръжения и изчезналите лица). Разговорите трябва да бъдат проведени с подкрепата на ЕС и САЩ. Въпреки това Белград ще се опита да използва преговорите, за да предложи "корекции" в косовските граници. Това действие на Сърбия е опасно и ще предизвика гранични въпроси на Балканите, особено в Македония и в Босна, както и в населените с албанци райони в Южна Сърбия и Черна гора. Сърбия и Косово трябва да се придържат към създаването на добри отношения по редица практически въпроси на основата на взаимно уважение. Това е и едно от изискванията за присъединяване към ЕС.

От своя страна правителството в Скопие е изправено пред трудна битка срещу Атина, относно името "Македония". Гърците настояват, че те имат права върху него. Без да разреши този спор Македония няма да може да стане член нито на НАТО, нито на ЕС.

Балканите не може да бъдат изгубени

Брюксел и Вашингтон трябва да помогнат за разрешаването на този проблем, който продължава от 1991 г. Тогава Македония обяви своята независимост. От своя страна Атина не е в добра позиция да спори с Брюксел сега, тъй като отчаяно се нуждае от икономическата подкрепа на ЕС. При условие, че Скопие е готово да добави приемлива географска квалификация към името си, ЕС може да определи дата за началото на преговорите за присъединяване. Този ход допълнително ще стабилизира страната и ще създаде силен стимул за Скопие и Атина да се споразумеят.